

Investointitiedustelu

Tammikuu 2013

Elinkeinoelämän keskusliitto

Investointitiedustelu

Tammikuu 2013

Sisältö

Johdanto	3
Tiivistelmä.....	3
Tiedustelumenetelmä, esitettävät kysymykset ja kattavuus	3
Teollisuuden ja energia-alan investoinnit vuosina 2011–2013	5
Teollisuuden kiinteät investoinnit toimialoittain	5
Teollisuuden investoinnit suuruusluokittain	6
Investointien tarkoitus 2013	8
Investointeihin vaikuttavat tekijät vuosina 2012–2013.....	9
Investoinnit ulkomaille vuosina 2005–2012	10
Teollisuuden henkilökunta Suomessa ja ulkomailla	10
Tiedustelumenetelmä.....	11
Liitteet	

Johdanto

Tiivistelmä

Suomalaisten teollisuusyritysten kotimaahan tekemät kiinteät investoinnit kääntyivät vuonna 2011 kasvuun edellisvuoden pohjatasolta. Tilastokeskuksen mukaan teollisuus investoi toissa vuonna kotimaahan noin 3,3 miljardia euroa, eli 14 prosenttia enemmän kuin ennätyksellisen heikkona vuonna 2010.

EK:n tiedustelun mukaan investoinnit kasvoivat viime vuonna noin seitsemällä prosentilla vuoteen 2011 verrattuna. Investointien taso jäi silti yhä alle viimeisen vuosikymmenen keskiarvon. Alkaneena vuonna investoinnit kääntyisivät uudelleen laskuun. Niiden arvo alenisi noin yhdeksällä prosentilla 3,2 miljardiin euroon.

Energia-alan investoinnit ovat teollisuudesta poiketen vilkkaita vuosina 2011–2013. Teollisuuden ja energia-alan yhteenlaskettujen investointien arvioidaan olevan alkaneena vuonna runsaat 5,1 miljardia euroa.

Investointiaste eli investointien osuus teollisuuden jalostusarvosta pysyi vuosina 2010–2012 melko vakana, mutta kuluvana vuonna sen arvioidaan laskevan hieman. Suomalaisten teollisuusyritysten investointiaste on tiedustelun ennusteen mukaan tänä vuonna noin 12 prosenttia, mikä on hieman Länsi-Euroopan keskitasoa alempi.

Tiedustelun mukaan investoinnit supistuivat viime vuonna jonkin verran pienissä ja keskisuurissa yrityksissä, kun taas suurissa yrityksissä ne kasvoivat. Alkaneena vuonna pienten yritysten investointien ennustetaan kääntyvän kohtalaiseen kasvuun. Myös keskisuurten yritysten investoinnit kasvaisivat aavistuksen. Sen sijaan suurten yritysten investoinnit alenisivat.

Tehdasteollisuuden investointien tärkein tarkoitus on vuonna 2013 vanhan tuotantokapasiteetin korvaaminen. Kaikista suunnitelluista investoinneista 40 prosenttia on korvausinvestointeja, 24 prosenttia rationalisointi-investointeja ja vain 19 prosenttia laajennusinvestointeja. Laajennusinvestointien osuus on alentunut epävarmoissa kysyntänäkymissä huomattavan matalaksi. Viimeisen kymmenen vuoden aikana se on ollut keskimäärin noin kolmannes.

Investointitiedustelun mukaan teollisuuden ulkomaiset investoinnit vähenivät viime vuonna vuoden 2011 korkealta lähtötasolta. Investointimenot Suomesta ulkomaille olivat tiedustelun mukaan viime vuonna runsaat 1,7 miljardia euroa. Ulkomaisiin investointeihin on tiedustelussa laskettu mukaan myös yrityskaupat. Viime vuonna noin puolet teollisuuden ulkomaisten investointien arvosta suuntautui EU-maihin ja Pohjois-Amerikkaan, toinen puoli kehittyville markkinoille.

Suomalaisten teollisuusyritysten ulkomaisten tytäryritysten henkilökunnan määrä kasvoi tiedustelun mukaan vuonna 2011, mutta viime vuonna sen raportoidaan kääntyneen laskuun.

Tilastokeskuksen keräämien tietojen mukaan suomalaiset teollisuuskonsernit työllistivät vuonna 2010 ulkomailta 380 000 henkilöä, eli noin puolet niiden koko henkilöstöstä.

Selvästi eniten ulkomailta olevaa työvoimaa on teknologiateollisuudessa. Myös metsä- ja kemianteollisuudella merkittävä osa työvoimasta on ulkomailta, kun taas muilla toimialoilla ulkomailta työskentelevän henkilöstön osuus on selvästi matalampi.

Tiedustelumenetelmä, esitettävät kysymykset ja kattavuus

Tämä investointitiedustelu on osa EU:n harmonisoitua suhdannetiedustelujärjestelmää. Tiedustelussa esitettävät kysymykset ovat valtaosin Euroopan komission laatimia. Elinkeinoelämän keskusliitto EK ja sen edeltäjä Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT ovat tehneet kyselyn Suomessa vuoden 1995 syksystä lähtien. Tiedustelun laati aiemmin Suomen Pankki. Investointitiedustelu tehdään kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä. Tämä investointitiedustelu tehtiin loka–marraskuussa 2012.

Syksyn 2012 tiedustelussa kysyttiin yritysten toteutuneita investointeja vuodelta 2011 sekä investointisuunnitelmia vuosille 2012 ja 2013. Tiedustelu osoitettiin pääsääntöisesti EK:n suhdannetiedustelun otokseen kuuluville yrityksille. Tiedusteluun vastasi 239 tehdasteollisuuden yritystä. Tiedusteluun vastannei-

den yritysten yhteenlaskettu liikevaihto Suomessa oli vuonna 2011 noin 73 miljardia euroa. Vastaajayritykset työllistivät Suomessa lähes 173 000 työntekijää. Tiedusteluun osallistuvien yritysten investoinnit kattavat noin neljä viidesosaa tehdasteollisuuden kaikista investoinneista. Tässä julkaisussa kyselyn tulokset on korotettu vastaamaan Tilastokeskuksen kansantalouden tilinpidon mukaisia tehdasteollisuuden kiinteitä investointeja. Perusvuotena on käytetty Tilastokeskuksen ilmoittamia lukuja vuodelta 2011. Tehdasteollisuuden lisäksi tiedusteluun kuuluu energiantuotannon yrityksiä.

Investoinneilla tarkoitetaan tässä tiedustelussa kiinteän käyttöomaisuuden hankintaa sekä perusparannusmenoja Suomessa: uusia talonrakennuksia, maa- ja vesirakennuksia, koneita, laitteita, kalustoa ja kuljetusvälineitä sekä maa- ja vesialueita. Kysely ei koske tavanomaista kunnossapitoa, käytössä olleiden pääomatarvaiden ostoja tai myyntiä, ei myöskään leasing-hankintoja. Käyttöomaisuuden myyntituottoja ei ole otettu myöskään huomioon investointimenoja laskettaessa. Kutakin vuotta koskevat luvut on ilmoitettu asianomaisen vuoden toteutuneiden tai arvioitujen hintojen mukaisina eli käyvin hinnoin.

EU-maissa tehtävässä investointitiedustelussa kysytään syksyisin aineellisten investointien jakautumista eri käyttötarkoituksiin ja investointeihin vaikuttaneita syitä. Investoinnit jaotellaan eri käyttötarkoituksiin siten, onko investoinnin tavoitteena ensisijaisesti vanhan tuotantokapasiteetin korvaaminen, tuotantokapasiteetin lisääminen, rationalisointi vai jokin muu tavoite. Muulla tavoitteella tarkoitetaan esimerkiksi ympäristönsuojelua. Investointien keskeisimmät syyt jaotellaan EU-tiedustelussa seuraavasti: kysyntä, rahoitus tilanne tai odotettu voitto, tekniset tekijät ja muut tekijät. Muilla tekijöillä tarkoitetaan esimerkiksi julkisen vallan toimenpiteitä (esim. verotus) tai vaihtoehtoa siirtää tuotantoa ulkomaille.

Kyselyn yhteydessä teollisuusyrityksiltä tiedusteltiin myös **Suomesta ulkomaille tehtyjä investointeja**. Lisäksi kysyttiin ulkomaille työskentelevän henkilökunnan määrää.

Investointitiedustelun vastausprosentit toimialoittain

	Lukumäärä			Liikevaihto milj. euroa			Henkilökunta		
	Vast.	Otos	%	Vast.	Otos	%	Vast.	Otos	%
Elintarviketeollisuus	15	38	39	4 054	6 150	66	12 528	18 524	68
Teva-teollisuus	14	32	44	585	928	63	4 048	6 311	64
Metsäteollisuus	21	34	62	15 317	16 679	92	47 837	53 450	89
Graafinen teollisuus	11	46	24	157	553	28	1 079	3 772	29
Kemianteollisuus	28	49	57	16 158	17 318	93	21 552	24 764	87
Rakennusaineteollisuus	16	32	50	1 411	1 963	72	5 860	8 721	67
Teknolוגiateollisuus	124	238	52	34 886	40 451	86	78 244	101 867	77
Koko tehdasteollisuus	239	491	49	72 955	85 277	86	172 872	223 742	77

Teollisuuden investoinnit 2011–2013

Tilastokeskuksen julkaiseman kansantalouden tilinpidon mukaan **tehdasteollisuuden kiinteiden investointien** arvo oli 3 305 miljoonaa euroa vuonna 2011. Investoinnit kasvoivat vuodesta 2010 noin 14 prosentilla.

EK:n Investointitiedustelun ennakkotiedon mukaan investoinnit kasvoivat jonkin verran vielä vuonna 2012, mutta niiden taso jäi vielä melko matalaksi. Investoinnit lisääntyivät noin seitsemällä prosentilla, vähän yli 3,5 miljardiin euroon.

Kuluvana vuonna investointien arvioidaan kääntyvän uudelleen laskuun. Vähennystä tulisi noin yhdeksän prosenttia, eli investointien taso painuisi noin 3,2 miljardiin euroon.

Tehdasteollisuuden ja energia-alan yhteenlasketut investoinnit olivat vuonna 2011 Tilastokeskuksen mukaan 4 836 miljoonaa euroa. Energia-alan investoinnit supistuivat tiedustelun mukaan vähän viime vuonna. Sen sijaan alkaneena vuonna ne kasvaisivat noin kolmanneksella.

Investointiaste eli investointien suhde teollisuuden jalostusarvoon kohosi ennakkotietojen mukaan vuonna 2012 hieman, mutta kuluvana vuonna sen arvioidaan

kääntyvän uudelleen laskuun. Vaikka investoinnit ovat vaihdelleet talouskriisissä ja sen jälkeen huomattavasti, myös jalostusarvon muutokset ovat olleet suuria. Investointiaste on näin ollen pysynyt melko vakaana.

Investointiaste on alkaneena vuonna tiedustelun mukaan vähän alle 12 prosenttia teollisuuden jalostusarvosta. Suomen teollisuuden investointiaste on uusimpien lukujen mukaan hieman Länsi-Euroopan keskiarvon alapuolella. Tarkkoja vertailutietoja teollisuuden investointien toipumisesta finanssikriisin jälkeen ei vielä ole saatavilla.

Teollisuuden investoinnit toimialoittain

Tilastokeskuksen mukaan **metsäteollisuuden** toteutuneet investoinnit olivat 590 miljoonaa euroa vuonna 2011. Investoinnit kasvoivat selvästi edellisvuoden historiallisen matalalta lähtötasolta. EK:n tiedustelun mukaan investoinnit kuitenkin kääntyivät jo viime vuonna laskuun, ja niiden arvo aleni hieman alle 500 miljoonaan euroon. Kuluvana vuonna investointien

Teollisuuden kiinteät investoinnit ja investointisuunnitelmat vuosina 2011–2013, milj. euroa (käyvin hinnoin) ja muutosprosentit

	2011	2012	2013	11–12 %	12–13 %
Elintarviketeollisuus	348	421	432	21,0	2,6
Teva-teollisuus	31	82	35	163,4	-57,6
Metsäteollisuus	590	495	435	-16,1	-12,1
Painaminen	46	42	55	-8,1	29,2
Kemianteollisuus	470	623	683	32,5	9,8
Rakennusaineteollisuus	102	119	118	16,5	-0,9
Teknolomiteollisuus	1 677	1 702	1 405	1,5	-17,4
- metallien jalostus	326	343	121	5,3	-64,7
- kone- ja metallituoteteollisuus	688	746	743	8,4	-0,4
- elektroniikka- ja sähköteollisuus	663	612	540	-7,7	-11,7
Tehdasteollisuus	3 305	3 535	3 212	6,9	-9,1
Energiahuolto	1531	1415	1935	-7,6	36,7
Tehdasteollisuus ja energiahuolto yhteensä	4 836	4 949	5 147	2,3	4,0

supistuminen jatkui, ja investointien arvo jäisi 435 miljoonaan euroon.

Kansantalouden tilinpidon mukaan **teknologia-teollisuuden** kiinteät investoinnit kasvoivat vuonna 2011 noin 10 prosentilla, ja niiden arvo kohosi 1 677 miljoonaan euroon. Investointitiedustelun mukaan investoinnit kasvoivat viime vuonna aavistuksen. Sen sijaan alkaneena vuonna ne laskisivat selvästi. Investointien arvoksi ennustetaan noin 1,4 miljardia euroa.

Teknolohiateollisuuden alatoimialoista metallien jalostuksen investoinnit pysyivät viime vuonna ennallaan, mutta kuluvana vuonna ne supistuisivat selvästi. Tilastokeskuksen mukaan metallinjalostusyrikyset investoivat 326 miljoonaa euroa vuonna 2011. Tänä vuonna investoinnit painuisivat vain runsaan 120 miljoonan euron tasolle.

Kone- ja metallituoteteollisuuden investoinnit olivat toissa vuonna 688 miljoonaa euroa. Tiedustelun ennakotiedon mukaan investoinnit kasvoivat viime vuonna lähes 750 miljoonaan. Tänä vuonna investointisumman odotetaan pysyvän vakaana.

Elektroniikka- ja sähköteollisuuden kiinteät investoinnit olivat Tilastokeskuksen mukaan toissa vuonna 663 miljoonaa euroa. Viime vuonna investoinnit laskivat jonkin verran, ja vähennys jatkui alkaneena vuonna. Investointien arvon ennustetaan alenevan noin 540 miljoonan euron tasolle.

Kemianteollisuuden kotimaisten investointien arvo oli vuonna 2011 Tilastokeskuksen mukaan 470 miljoonaa euroa. EK:n tiedustelun mukaan investoinnit kasvoivat viime vuonna selvästi. Tänä vuonna investoinnit lisääntyisivät edelleen hieman, ja niiden arvo kohoaisi runsaaseen 680 miljoonaan euroon.

Elintarviketeollisuuden kiinteiden investointien arvo oli vuonna 2011 kansantalouden tilinpidon mukaan 348 miljoonaa euroa. Investoinnit kasvoivat viime vuonna noin viidesosalla, jolloin niiden arvo nousi noin 420 miljoonaan euroon. Tänä vuonna investointien arvioidaan kasvavan ainoastaan hieman.

Painamisala investoi Suomeen toissa vuonna Tilastokeskuksen mukaan 46 miljoonaa euroa. EK:n tiedustelun mukaan investoinnit vähenivät viime vuonna hieman. Tänä vuonna niiden arvioidaan sen sijaan kasvavan noin 55 miljoonaan euroon.

Rakennusaineteollisuuden investoinnit olivat Tilastokeskuksen mukaan 102 miljoonaa euroa vuonna 2011. Viime vuonna kiinteät investoinnit kasvoivat tiedustelun mukaan vajaaseen 120 miljoonaan euroon. Kuluvana vuonna investoinnit pysyisivät käytännössä ennallaan.

Teva-teollisuuden kiinteät investoinnit olivat toissa vuonna Tilastokeskuksen mukaan 31 miljoonaa euroa. Tiedustelun mukaan investoinnit olivat viime vuonna korkealla tasolla, mutta tänä vuonna ne laskevat jälleen. Investointien arvoksi ennustetaan 35 miljoonaa euroa.

Energiahuollon investoinnit olivat vuonna 2011 Tilastokeskuksen mukaan 1 531 miljoonaa euroa. Tiedustelun mukaan investointien taso aleni viime vuonna hieman. Sen sijaan tänä vuonna investoinnit vilkastuisivat, ja niiden arvo olisi hieman yli 1,9 miljardia euroa.

Teollisuuden investoinnit suuruusluokittain

Investoinnit vähenivät viime vuonna pienimmissä yrityksissä, kun taas keskisuurissa ne pysyivät likimain ennallaan. Suurten yritysten investoinnit kasvoivat selvästi. Sen sijaan kuluvana vuonna pienten ja keskisuurten yritysten investointien odotetaan kasvavan, kun taas suurten yritysten investointien arvioidaan kääntävän laskuun.

Valtaosa tehdasteollisuuden investoinneista tehdään suurissa yrityksissä. Tilastokeskuksen mukaan yli 500 henkilöä työllistävien yritysten investoinnit olivat vuonna 2011 noin 58 prosenttia koko teollisuuden investoinneista.

Tiedustelun mukaan **pienten**, alle 50 henkilöä työllistävien yritysten investoinnit laskivat viime vuonna noin kuudesosalla. Tänä vuonna investoinnit piristyisivät hieman. Pienten yritysten investointien arvo oli vuonna

2011 Tilastokeskuksen tietojen mukaan 524 miljoonaa euroa.

Keskisuurissa, 50–249 henkilöä työllistävässä yrityksissä kiinteät vähenivät viime vuonna aavistuksen. Tänä vuonna niiden arvioidaan kasvavan loivasti. Tilastokeskuksen mukaan keskisuurten yritysten investointien arvo vuonna 2011 oli 441 miljoonaa euroa.

250–499 henkilöä työllistävien yritysten investoinnit kasvoivat viime vuonna noin viidellä prosentilla, mutta kuluvana vuonna niiden arvioidaan supistuvan lähes

saman verran. Investointien arvo oli Tilastokeskuksen mukaan toissa vuonna 425 miljoonaa euroa.

Suurissa, yli 500 henkilöä työllistävässä yrityksissä kiinteiden investointien arvo kasvoi tiedustelun mukaan viime vuonna noin 16 prosenttia. Sen sijaan alkaneena vuonna investointien taso laskisi lähes yhtä nopeasti. Investointien arvo suurissa yrityksissä oli vuonna 2011 Tilastokeskuksen tietojen mukaan hieman yli 1,9 miljardia euroa.

Teollisuuden kiinteät investoinnit suuruusluokittain vuosina 2011–2013, milj. euroa (käyvin hinnoin) ja muutosprosentit, henkilökunnan määrän mukaan jaoteltuna

	2011	2012	2013	11–12 %	12–13 %
Alle 50	524	440	477	-16,0	8,3
50–249	441	423	435	-4,1	2,9
250–499	425	447	420	5,0	-5,9
Vähintään 500	1 915	2 225	1 880	16,2	-15,5
Tehdasteollisuus	3 305	3 535	3 212	6,9	-9,1

Investointien tarkoitus vuonna 2013

Selvästi yleisin investointien tarkoitus on kuluvana vuonna vanhan tuotantokapasiteetin korvaaminen. Tiedustelun mukaan 40 prosenttia tälle vuodelle suunnitelluista investoinneista on vanhaa tuotantokapasiteettia korvaavia. Viime vuonna korvausinvestointien osuus oli hieman alempi eli 33 %. Viimeisen kymmenen vuoden aikana korvausinvestointien osuus kaikista investoinneista on keskimäärin ollut noin kolmannes.

Kapasiteetin lisäämistä tavoitellaan tänä vuonna vain 19 prosentilla kaikista suunnitelluista kiinteistä investoinneista. Laajennusinvestointien osuus on huomattavan matala, ja kertoo osaltaan kysyntänäkymien epävarmuudesta.

Rationalisointi-investointien osuus kaikista kiinteistä investoinneista on kuluvana vuonna 24 prosenttia, ja loppuilla 17 prosentilla investoinneista arvioidaan olevan

muita tavoitteita kuin edellä mainitut (esim. ympäristönäkökohdat).

Toimialoitain tarkasteltuna investointien tavoitteissa on havaittavissa jonkin verran eroja. Tuotantokapasiteetin lisäys on tärkein tavoite kone- ja metallituoteteollisuudessa sekä energia-alalla, kun taas muilla teollisuuden toimialoilla kapasiteetin korvaaminen tai rationalisointi ovat tärkeimpiä investointien tavoitteita.

Kiinteiden investointien tarkoitus vuonna 2013
Investoinnit jaoteltuna käyttötarkoituksen mukaan (%)

	Kapasiteetin korvaaminen	Kapasiteetin lisääminen	Rationali- sointi	Muu tarkoitus
Elintarviketeollisuus	60	11	24	5
Teva-teollisuus	22	4	19	55
Metsäteollisuus	35	7	53	5
Painaminen	80	6	6	8
Kemianteollisuus	50	21	12	17
Rakennusaineteollisuus	31	20	39	10
Teknologia-teollisuus	28	29	14	29
– metallien jalostus	64	23	3	10
– kone- ja metallituoteteollisuus	19	32	30	19
– elektroniikka- ja sähköteollisuus	12	30	8	50
Tehdasteollisuus	40	19	24	17
Energiahuolto	16	71	7	6

Investointeihin vaikuttavat tekijät vuosina 2012–2013

Euroopan komission suhdannetiedustelujärjestelmään kuuluvissa investointikyselyissä kartoitetaan myös investointeihin vaikuttavia tekijöitä.

Teollisuuden investointipäätöksiin vaikuttaneista tekijöistä tärkeimpiä olivat **vuonna 2012** tekniset tekijät. Myös kysyntälähtöisiä investointeja tehtiin melko runsaasti. Toisaalta 15 prosenttia yrityksistä arvioi heikon kysynnän rajoittavan investointeja. Rahoituksen saata-

vuuden koki rajoitteeksi myös 15 % vastaajayrityksistä.

Vuonna 2013 tekniset syyt ovat edelleen tärkeimpiä investointipäätösten perusteita. Noin joka viides yritys kokee heikon kysynnän rajoittavan investointeja, ja rahoituksen kokee ongelmaksi myös viidesosa vastaajista.

Investointeihin vaikuttaneet tekijät vaihtelevat jonkin verran **toimialoittain** (liite 2).

Teollisuuden investointeihin vaikuttavat tekijät 2012
Tekijät jaoteltuna vaikutuksen voimakkuuden mukaan (%)

	Vaikuttaa paljon	Vaikuttaa vähän	Ei vaikuta	Rajoittaa vähän	Rajoittaa paljon	Ei vastausta
Kysyntä	35	45	5	15	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	17	61	7	15	0	0
Tekniset tekijät	38	52	10	0	0	0
Muut tekijät	13	47	36	0	3	1

Teollisuuden investointeihin vaikuttavat tekijät 2013
Tekijät jaoteltuna vaikutuksen voimakkuuden mukaan (%)

	Vaikuttaa paljon	Vaikuttaa vähän	Ei vaikuta	Rajoittaa vähän	Rajoittaa paljon	Ei vastausta
Kysyntä	29	48	4	19	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	26	43	11	20	0	0
Tekniset tekijät	45	32	23	0	0	0
Muut tekijät	17	36	38	0	0	9

Investoinnit ulkomaille vuosina 2005–2012

Oheiseen taulukkoon on koottu yhteen tiedustelun mukaiset tehdasteollisuuden yhteenlasketut investointimenot Suomesta ulkomaille vuosina 2005–2012. Kokonaisluvun lisäksi taulukossa on esitetty investointimenojen alueellinen jakauma.

Investointineiksi luokitellaan tiedustelussa myös yrittösotot, mikäli kohteesta on hankittu vähintään 10 %:n osuus osakkeista ja äänivallasta.

Investointimenot Suomesta ulkomaille olivat tiedustelun mukaan viime vuonna runsaat 1,7 miljardia euroa. Viime vuonna ulkomaille suuntautuneet investointimenot alenivat edellisvuoden melko korkealta tasolta.

Kehittyvien markkinoiden merkitys investointikohteenä on trendinomaisesti kasvanut. Tästä huolimatta noin puolet tiedusteluun osallistuneiden suomalaisyritysten ulkomaaninvestoinneista suuntautui viime vuonna EU-maihin ja Pohjois-Amerikkaan.

Toimialoitain tarkasteltuna ulkomaisia investointeja ovat tehneet pääosin teknologia-, metsä- ja kemianteollisuuden yritykset. Muiden toimialojen ulkomaiset investoinnit ovat näihin verrattuna pieniä.

Teollisuuden henkilökunta Suomessa ja ulkomailla

Tilastokeskuksen julkistaman tilaston “Suomalaiset tytäryritykset ulkomailla” mukaan suomalaiset teollisuuskonsernit työllistivät ulkomailla runsaat 380 000 henkeä vuonna 2010.

EK:n tiedustelun mukaan suomalaisten teollisuuskonsernien ulkomaisten tytäryritysten henkilökunnan määrä kasvoi vähän vuonna 2011, mutta se kääntyi vuonna 2012 laskuun. Tiedustelun arvion mukaan yhteenlaskettu henkilökunta ulkomaisissa tytäryrityksissä oli viime vuonna noin 364 000 työntekijää.

Tilastokeskuksen kansantalouden tilinpidon mukaan teollisuusyritykset työllistivät vuonna 2010 kotimaassa 382 000 henkilöä. Henkilökunnan määrä laski vuonna 2011 aavistuksen, vajaan 380 000 työntekijään. Investointitiedustelun arvion mukaan kotimainen henkilöstö väheni viime vuonna noin puolellatoista prosentilla.

Teollisuusyritysten investointimenot ulkomaille vuosina 2005–2012, milj.euroa
(sisältäen yrittösotot, joilla on hankittu vähintään 10 % omistusosuus)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
EU pl. Suomi	1 798	1 358	1 142	2 004	763	743	1743	703
Pohjois-Amerikka	341	498	267	5 802	170	365	419	221
Etelä- ja Keski-Amerikka	227	727	512	208	801	155	230	282
Venäjä	176	111	220	236	99	52	144	195
Aasia	398	502	400	384	271	265	611	331
Muut	15	12	22	431	35	15	27	16
Ulkomaat yhteensä	2 954	3 206	2 563	9 065	2 139	1 595	3173	1747

Ulkomailla työskentelevän henkilöstön osuus suomalaisten teollisuusyritysten koko henkilöstöstä on viime vuonna ollut noin puolet.

Eniten ulkomailla työskentelevää henkilöstöä on teknologiateollisuudessa. Ulkomaisen henkilöstön osuudella mitattuna metsäteollisuus on lähes yhtä voimakkaasti kansainvälistynyt toimiala. Myös kemianteollisuudessa ulkomaisen henkilökunnan osuus on merkittävä, kun taas muilla toimialoilla se jää selvästi matalammaksi.

Tilastokeskuksen mukaan suomalaiset **teknologia-teollisuuden** konsernit työllistivät ulkomailla vuonna 2010 runsaat 262 000 henkilöä. EK:n tiedustelun mukaan määrä kasvoi vähän vuonna 2011, mutta viime vuonna se kääntyi laskuun. Ulkomailla työskenteli tuolloin noin 242 000 työntekijää.

Tilastokeskuksen lukujen mukaan teknologiateollisuuden osuus suomalaisten teollisuuskonsernien kaikesta ulkomailla työskentelevästä henkilöstöstä oli vuonna 2010 noin 69 prosenttia.

Metsäteollisuusyritysten ulkomaisissa tytäryrityksissä työskenteli Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2010 vähän alle 52 000 työntekijää. EK:n tiedustelun mukaan ulkomailla työskentelevän henkilöstön määrä kasvoi vuosina 2011–2012 vajaaseen 55 000 henkilöön.

Kemianteollisuudessa ulkomaisen työvoiman määrä oli vuonna 2010 hieman yli 25 000 henkeä. EK:n tiedustelun mukaan se on kasvanut loivasti sekä vuonna 2011 että 2012. Viime vuonna ulkomaista henkilöstöä oli EK:n selvityksen arvion mukaan vähän alle 27 000.

Muilla teollisuuden toimialoilla ulkomaisen henkilöstön määrä on pysynyt likimain ennallaan vuosina 2010–2012. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2010 näiden toimialojen ulkomaisissa tytäryrityksissä oli runsaat 41 000 työntekijää.

Tiedustelumenetelmä

Julkaisussa esitetyt luvut ulkomaisesta henkilökunnasta pohjautuvat Tilastokeskuksen vuosille 2010 julkaisemiin tilastolukuihin, joita on jatkettu vuosille 2011–2012 EK:n Investointitiedustelusta saaduilla muutosprosentteilla.

Tilastokeskuksen tilasto on esitetty tiedotteessa

”Suomalaiset tytäryhtiöt ulkomailla 2010”. Aihepiirin tilastointi siirtyi Suomen Pankilta Tilastokeskukselle vuonna 2007. Siirtymisen yhteydessä myös tilastointimenetelmiä on muutettu jonkin verran. Nyt henkilökunta esitetään jaoteltuna konsernin päätoimialan eikä yksittäisen tytäryrityksen mukaan. Tämä jako kuvaa aiempaa paremmin kehitystä Suomen elinkeinoelämän ja konsernitason näkökulmasta.

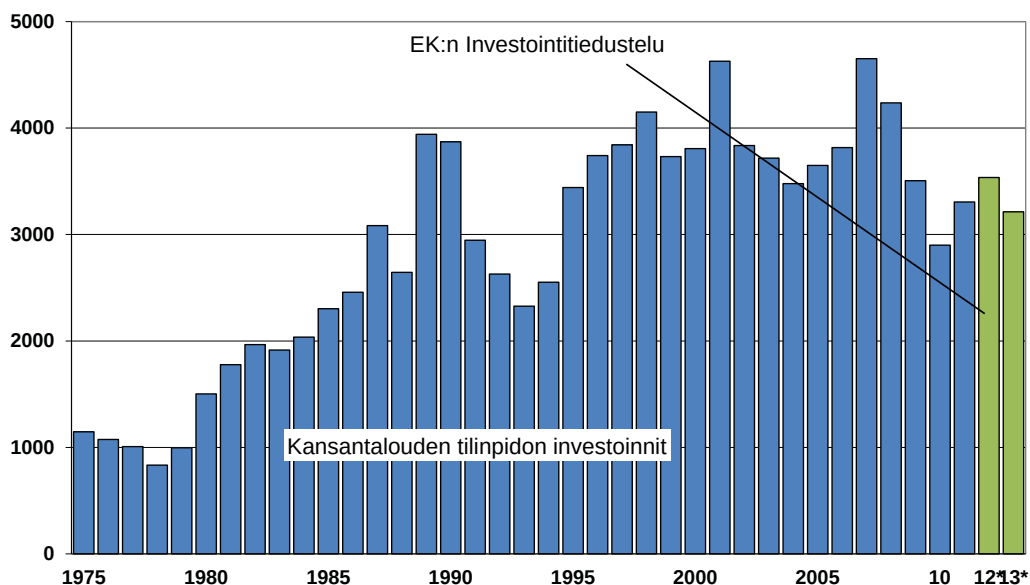
**Suomalaisten teollisuusyritysten henkilökunta kotimaassa ja ulkomailla
vuosina 2010–2012, lukumäärä ja prosenttimuutokset**

	2010	2011	2012	10–11 %	11–12 %
Metsäteollisuus					
-Kotimaassa	50 700	50 000	49 100	-1,4	-1,8
-Ulkomailla	51 600	53 500	54 900	3,7	2,5
-Yhteensä	102 300	103 500	104 000	1,2	0,5
Kemianteollisuus					
-Kotimaassa	34 900	35 000	34 800	0,3	-0,6
-Ulkomailla	25 200	26 300	26 900	4,5	2,4
-Yhteensä	60 100	61 300	61 700	2,0	0,7
Teknologiateollisuus					
-Kotimaassa	202 800	201 200	197 800	-0,8	-1,7
-Ulkomailla	262 400	268 600	241 800	2,4	-10,0
-Yhteensä	465 200	469 800	439 600	1,0	-6,4
Muu teollisuus					
-Kotimaassa	93 600	93 400	92 700	-0,2	-0,8
-Ulkomailla	41 100	39 900	40 700	-2,9	1,9
-Yhteensä	134 700	133 300	133 400	-1,0	0,1
Koko tehdasteollisuus					
-Kotimaassa	382 000	379 600	374 400	-0,6	-1,4
-Ulkomailla	380 300	388 300	364 300	2,1	-6,2
-Yhteensä	762 300	767 900	738 700	0,7	-3,8

Liite 1

Lähteet: Tilastokeskus, vuodet 2012–2013 EK:n Investointitiedustelu

Tehdasteollisuuden kiinteät investoinnit, milj. euroa (käyvin hinnoin)

Investointitiedustelun luvut eivät ole suoraan verrannollisia kansantalouden tilinpidon mukaisiin investointilukuihin. Keskeinen syy on se, että EK:n tiedustelussa investoinnit raportoidaan kuluiksi niiden valmistumisasteen eli "kassavirran" mukaisina.

Tilastokeskus puolestaan tilastoi kone- ja laiteinvestoinnit niiden valmistusajankohdan perusteella, jota ennen ne lasketaan varastoihin. Tilastointitapojen ero voi olla tuntuva etenkin suurissa pitkäkestoisissa investoinneissa.

Liite 2

Teollisuuden investointeihin vaikuttavat tekijät vuonna 2012

Tekijät jaoteltuna vaikutuksen voimakkuuden mukaan, (%)

	Vaikuttaa paljon	Vaikuttaa vähän	Ei vaikuta	Rajoittaa vähän	Rajoittaa paljon	Ei vastausta
ELINTARVIKETEOLLISUUS						
Kysyntä	0	75	25	0	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	8	90	2	0	0	0
Tekniset tekijät	60	38	1	0	0	1
Muut tekijät	1	15	84	0	0	0
TEVANAKE						
Kysyntä	19	80	1	0	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	19	70	9	2	0	0
Tekniset tekijät	0	89	11	0	0	0
Muut tekijät	9	87	2	2	0	0
METSATEOLLISUUS						
Kysyntä	1	52	1	45	1	0
Rahoitus tai odotettu voitto	2	50	1	46	1	0
Tekniset tekijät	29	70	1	0	0	0
Muut tekijät	0	98	2	0	0	0
GRAAFINEN TEOLLISUUS						
Kysyntä	0	64	9	14	13	0
Rahoitus tai odotettu voitto	0	52	35	13	0	0
Tekniset tekijät	66	34	0	0	0	0
Muut tekijät	14	14	72	0	0	0
KEMIANTEOLLISUUS						
Kysyntä	68	32	0	0	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	58	30	12	0	0	0
Tekniset tekijät	80	20	0	0	0	0
Muut tekijät	55	29	2	0	14	0
RAKENNUSAINETEOLLISUUS						
Kysyntä	26	48	25	0	1	0
Rahoitus tai odotettu voitto	29	68	3	0	0	0
Tekniset tekijät	19	61	20	0	0	0
Muut tekijät	6	21	66	0	0	7
TEKNOLOGIAEOLLISUUS						
Kysyntä	44	41	4	11	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	5	76	8	11	0	0
Tekniset tekijät	18	60	22	0	0	0
Muut tekijät	3	36	60	0	0	1
TEOLLISUUS						
Kysyntä	35	45	5	15	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	17	61	7	15	0	0
Tekniset tekijät	38	52	10	0	0	0
Muut tekijät	13	47	36	0	3	1

Liite 3

Teollisuuden investointeihin vaikuttaneet tekijät vuonna 2013 Tekijät jaoteltuna vaikutuksen voimakkuuden mukaan, (%)

	Vaikuttaa paljon	Vaikuttaa vähän	Ei vaikuta	Rajoittaa vähän	Rajoittaa paljon	Ei vastausta
ELINTARVIKETEOLLISUUS						
Kysyntä	1	81	18	0	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	13	85	2	0	0	0
Tekniset tekijät	60	39	1	0	0	0
Muut tekijät	2	22	76	0	0	0
TEVANAKE						
Kysyntä	39	58	3	0	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	39	55	2	4	0	0
Tekniset tekijät	0	98	2	0	0	0
Muut tekijät	0	91	5	4	0	0
METSATEOLLISUUS						
Kysyntä	1	40	1	58	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	3	38	1	57	1	0
Tekniset tekijät	26	17	57	0	0	0
Muut tekijät	0	42	58	0	0	0
GRAAFINEN TEOLLISUUS						
Kysyntä	11	41	12	25	11	0
Rahoitus tai odotettu voitto	52	7	30	11	0	0
Tekniset tekijät	42	47	11	0	0	0
Muut tekijät	0	37	63	0	0	0
KEMIANTEOLLISUUS						
Kysyntä	68	32	0	0	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	56	31	13	0	0	0
Tekniset tekijät	81	19	0	0	0	0
Muut tekijät	54	17	1	0	0	28
RAKENNUSAINETEOLLISUUS						
Kysyntä	26	66	7	0	1	0
Rahoitus tai odotettu voitto	70	6	3	16	0	5
Tekniset tekijät	14	61	20	0	0	5
Muut tekijät	7	22	65	0	0	6
TEKNOLOGIATEOLLISUUS						
Kysyntä	24	53	5	18	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	15	48	18	19	0	0
Tekniset tekijät	28	44	28	0	0	0
Muut tekijät	3	53	41	0	0	3
TEOLLISUUS						
Kysyntä	29	48	4	19	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	26	43	11	20	0	0
Tekniset tekijät	45	32	23	0	0	0
Muut tekijät	17	36	38	0	0	9

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki • Puhelin 09 420 20
Faksi 09 4202 2299 • www.ek.fi

Raportti internetissä:
www.ek.fi

Lisätietoja:

Johtava ekonomisti
Penna Urrila
Puh. 09 4202 2606
etunimi.sukunimi@ek.fi

Ekonomisti
Jouko Kangasniemi
Puh. 09 4202 2608
etunimi.sukunimi@ek.fi

EK 2013